

Din digitale gæstelærer: Thomas Buttenschøn

Lærervejledning til forløbet 'Aktivér din indre sangskriver'

Forløbet er udviklet til musik

Måltrettet elever på mellemtrinnet

Online eller fysisk fremmøde

Forløb på 3-6 lektioner

Passion og store drømme er værdifuldt brændstof, når man skal arbejde som musiker. Men vigtigst af alt er øvelse. Sangskriver Thomas Buttenschøn øver sig ved at komponere musik hver eneste dag året rundt. Gennem små øvelser giver han i dette gæstelærerforløb inspiration til, hvordan elever kan aktivere deres indre sangskriver. Eleverne bliver også klogere på musikhåndværkets betydning gennem historien.

Musik er en fællesskabende aktivitet, der rækker ud, bygger bro og forbinder mennesker. Netop det adresserer gæstelærerforløbet, som viser, hvilken betydning venskaber, inspiration og opbakning fra andre kan gøre for lysten til at spille og skabe musik.

Thomas Buttenschøn er sangskriver, musiker, TV-vært og børnebogsforfatter. Hans karriere tog for alvor fart i 2006 med albummet *Fantastiske Mandag*. Som kunstnertalent har han vundet både Danske Banks talentpris samt *P3 Talentet* ved *P3 Guld*.

I dag kender de fleste børn Thomas Buttenschøn fra Danmarks Radio, hvor han toner frem på skærmen i Ramasjang-

programmet *Luk op, Luk I*, og fra hans rolle som dommer i *Danmark har talent*. Til Melodi Grand Prix 2021 stillede Thomas Buttenschøn op sammen med sanger Lars Pedersen (Chief 1) og opnåede en tredjeplads.

Forløbets formål

Gæstelærerforløbet fokuserer på alle tre kompetenceområder i musik: musikudøvelse, musikalsk skaben og musikforståelse.

Forløbet har et særskilt mål om at give eleverne redskaber til at arbejde med at arrangere og komponere egne musikalske udtryk. Derudover har forløbet et fokus på at bruge musikhistoriens store navne som idoler, der kan inspirere eleverne til at udtrykke sig musikalsk.

Formålet med forløbet er desuden at løfte elevernes læring, motivere dem og styrke deres trivsel med undervisning af en gæstelærer, der er en faglig kapacitet på sit felt.

Find alle de digitale gæstelærerforløb på www.emu.dk.

Forløbets opbygning

Forløbet er bygget op omkring fem videoer med Thomas Buttenschøn. Til hver video er der forslag til aktiviteter, der kan anvendes i undervisningen. Aktiviteterne lægger blandt andet op til, at eleverne tilegner sig fremgangsmåder til at udvikle sig som sangskrivere og komponister.

I opstarten af forløbet kan læreren fortælle eleverne, at de skal arbejde med et forløb omkring sangskrivning og ende ud med at lave deres egen sang. Læreren kan derefter fortælle, at gæstelæreren er Thomas Buttenschøn.

Læreren kan vække elevernes nysgerrighed ved at vise billeder af Thomas Buttenschøn og spørge ind til, om de kender ham, hvor de kender ham fra, og om de kan komme på nogle af hans albums, for eksempel *Fantastiske mandag* (2006), *Køter* (2010) eller *Er der godt vejr i himlen?* (2019). Eller om de måske kender hans hit *Smukkere end smuk* (2008)?

Video 1: Aktivér din indre sangskriver

I den første video introducerer Thomas Buttenschøn sig selv og fortæller, hvorfor han lever og ånder for musikken. Han kommer ind på, hvordan hans passion begyndte, hvad han startede med at spille på, og hvad der af og til har været svært. Han fortæller også om sin lyst til at øve sig for kontinuerligt at forbedre sit håndværk.

Thomas Buttenschøn har givet sig selv det benspænd, at han skal komponere alle årets dage for hele tiden at optimere sin sangskrivning. I videoen giver han forskellige eksempler på, hvad det egentlig vil sige at øve sig, og hvad han konkret gør.

Med udgangspunkt i videoen kan læreren arbejde med elevernes nysgerrighed og interesser for musik og Thomas Buttenschøn. Læreren kan i plenum spørge ind til:

- Hvad eleverne synes om Thomas Buttenschøns musik, og hvor de eventuelt er blevet introduceret for ham?
- Hvad eleverne tænker om hans fortælling og baggrund?
- Hvordan eleverne ser på, at det er nødvendigt at øve sig så meget, når man gerne vil blive en god sangskriver og musiker?

Video 2: Musiske talenter

Thomas Buttenschøn fortæller i denne video, at han begyndte sin karriere ved at spille guitar og sammensætte melodier og toner. Thomas Buttenschøn spiller en improviseret sang om en gul væg. Thomas Buttenschøn spiller også musikstykket *Break My Heart Again* (2019) af Finneas O'Connell, som er Billie Eilishs bror. Han er et af Thomas Buttenschøns idoler.

Aktiviteterne til denne video fokuserer på, at eleverne skal præsenteres for en række kunstnere og musikstykker. På denne baggrund kan eleverne reflektere over musikkomposition og det at øve sig.

Læreren kan medbringe en række musikstykker, hvorigennem forskellige musikhistoriske naturtalenter og myter præsenteres. Det kan eksempelvis være Mozart, Whitney Houston eller Michael Jackson. Læreren kan med udgangspunkt i eksemplerne beskrive, hvad han eller hun oplever som genialt ved kompositionerne. Det kan pirre elevernes nysgerrighed.

Læreren kan på den baggrund lægge op til dialog ved at spørge, om eleverne tror, at naturtalenter er født med en særlig musikalsk gave - eller om de mon er opvokset i familier eller miljøer, hvor de har været omgivet af musik og øvet sig mange timer hver dag fra de var ganske små?

Efter at have lyttet til elevernes overvejelser kan læreren fortælle, at:

- Mozart er vokset op med en far, som var komponist. Mozart modtog undervisning tidligt og skrev selvstændigt sit første store musikalske værk som 6-årig.
- Michael Jackson voksede op i en musikerfamilie, der levede af underholdningsindustrien. Michael Jackson optrådte selv allerede som barn.
- Whitney Houston er også født ind i en musikerfamilie. Hendes mor var eksempelvis en legendarisk gospelsangerinde, og Whitney Houston optrådte selv med gospel fra barnsben.

Med afsæt i lærerens fortælling om disse tre musikere kan læreren opfordre eleverne til i grupper at udvælge et musikalsk naturtalent og undersøge vedkommendes biografi.

Læreren kan eventuelt give disse eller andre forslag: Johan Sebastian Bach, Bob Marley, The Notorious B.I.G., Madonna, Miles Davis, Elvis Presley eller danskere som Carl Emil Petersen, Sanne Salomonsen, Natasja eller Rasmus Seebach.

Eleverne kan særligt undersøge, hvor meget naturtalenterne har øvet sig og gennem hele livet og arbejdet på at forfine deres udtryk og håndværk. Eleverne kan udarbejde og vise præsentationer af deres fund i klassen, og læreren kan på den baggrund igangsætte en dialog om begreberne arv og miljø. Læreren kan eksempelvis spørge:

- Kan man blive god ved at øve sig?
- Kan man være født til at blive god til noget bestemt?
- Har vi plads i klassen til, at nogen begår fejl, eller til, at det, vi synger eller spiller, ikke bliver perfekt første gang?

Video 3: Spil en akkord

Thomas Buttenschøn præsenterer i denne video en række akkordrundgange på sin

guitar og beskriver, hvordan meget musik kan baseres på netop sammensætningen af tre enkle akkorder.

På den baggrund kan læreren give et oplæg og forklare, at en komposition bestående af tre dur-treklange sagtens kan give god energi alene - også i samspilssituationer. Flere sange kan klares på to til tre akkorder, og gennem øvelse kan musikeren blive god til at skifte mellem akkorder og synge tekst, mens hun eller han spiller på et instrument. Gennem studiet af noder kan musikeren desuden få adgang til et universelt musikalt sprog. En C-node sidder eksempelvis det samme sted på et klaver eller en guitar, uanset hvor i verden man er.

Læreren kan vælge at tage udgangspunkt i klaverets opbygning for at forklare og give eleverne indblik i, hvad en akkord er, både musikteoretisk og visuelt. Dette kan for eksempel gøres ved at tegne et klaver på tavlen i musiklokalet og skrive C, D, E, F, G, A, B, C på de tegnede tangenter. Eleverne kan efter tur prøve kræfter med at identificere tangenterne på musiklokalets fysiske klaver.

Herefter kan læreren give indblik i, at de akkorder, som Thomas Buttenschøn laver på guitaren, består af treklange. Treklange er en slags byggeklodser oven på grundtonen. Dette kan demonstreres ved, at eleverne igen hjælper til med at identificere eksempelvis et C på klaveret, hvorefter læreren så kan bygge de to tertser oven på hinanden for at vise, hvordan det ser ud.

Herefter kan en konkret demonstration af en rundgang begynde. Læreren kan anvende et kendt popnummer eller en børnesang som illustration af, at det er muligt at skabe grundklangene og fundamentet for en hel sang med kun tre akkorder, bygget op på præcis den samme måde. Gode sange kan være *Joanna*, *Vi har lejrball her* eller et MGP-nummer fra 2021.

Denne øvelse fungerer bedst i musiklokalet, hvor læreren kan invitere eleverne med op til klaveret og på skift lade dem identificere noder og spille en akkord eller måske en hel rundgang. Det kan også fungere som en onlinepræsentation, hvor det kan opleves som meningsgivende for eleverne, hvis læreren formår at demonstrere løbende gennem musikeksempler, der enten afspilles fra YouTube eller formidles gennem musiklærerens egen musikalske fortolkning.

Video 4: Skriv en sang med klassen

I denne video fortæller Thomas Buttenschøn, hvordan man kan skrive sin egen sang. Han giver forslag til forskellige rundgange og siger, at det er ok at lave fejl.

Når eleverne har set videoen, kan musiklæreren tage fat på et fællesskabende projekt, hvor klassen i fællesskab kan skrive tekst til eller komponere en klassesang. Der er flere muligheder for at skabe et koncept, der matcher undervisningens omstændigheder og elevernes udgangspunkt.

Der kan være stor forskel på, om der er tale om en 4. eller en 6. klasse, i forhold til om nogle elever mestrer instrumenter, og i forhold til hvor trygge de er ved at kaste sig ud i at improvisere og skabe lyrik og melodier.

Afhængig af om musikundervisningen foregår online eller på skolen, vil der også være et rammeformat, der betinger, om eleverne og læreren har adgang til skolens musiklokale og instrumenter som klaver, guitar, trommer og bas. Forskellige versioner af arbejdet med en fælles klassesang kan være:

Mulighed 1: Eleverne arbejder ud fra et eksisterende stykke musik

Læreren udvælger et allerede eksisterende stykke musik, som eleverne i grupper opfordres til at skrive nye vers til. Versene kan relatere sig til at være elev i klassen

og på skolen. Der findes mange instrumentalversioner af kendte numre, der er tilgængelige online. Disse er udmærkede at tage udgangspunkt i.

Arbejdet med at komponere en klassesang kan afsluttes med en fælles indspilning, som eleverne producerer musikvideoer til ved at klippe billeder sammen til en fotocollage af deres hverdag. Her ligger et arbejde i sammen at forsøge at ramme tekstuniversets stemning og betydning. Dette kan give anledning til gode drøftelser af dur- og mol-tonalitet, ordbetydninger og de følelser, musikken skaber i hver af os.

Mulighed 2: Læreren komponerer en melodi

Læreren komponerer selv en melodi, som eleverne tager afsæt i. Skolen kan allerede have en skolesang, der kan bygges flere vers på.

Mulighed 3: Eleverne komponerer en melodi

Eleverne er selv i stand til at finde på en melodi, og måske behersker de udvalgte instrumenter. Mest sandsynligt vil være, at en mindre gruppe er begyndt at gøre sig erfaringer med sangskrivning eller har fået mod på at prøve for første gang. Her vil det for læreren have central betydning at kunne differentiere undervisningen, så alle elever opnår en tilpas forstyrrelse uden at knække halsen.

Arbejdet med klassesangen kan begynde i plenum, hvor temaer, konkrete begivenheder, følelser og budskaber diskuteres og besluttet. Herefter kan eleverne inddeles i grupper, hvor nogle får til opgave at komponere en melodi og andre en sangsekvens. Afhængigt af elevgruppen kan nogle varetage arbejdet med lyrikken, mens en sidste gruppe kan skabe billedmateriale til musikvideoproduktionen.

Video 5: Gode råd til at komme i gang med musik

Thomas Buttenschøn fortæller, at alle ikke behøver være gode til alt. Det handler om at finde ud af, hvad der er det rigtige for den enkelte. Thomas Buttenschøn giver tre råd i forbindelse med musik: Øv dig, begå fejl og gør det for din egen skyld.

På baggrund af videoen kan eleverne reflektere over den måde, de laver musik på i klassen. Hvis klassen har lavet en fællessang, kan eleverne arbejde med de tre råd og diskutere, hvordan disse hang sammen med det at skabe musik alene og i grupper. Eleverne kan også arbejde videre med, hvordan de selv kan begynde at lave musik. Her kan de undersøge instrumenter, finde små melodistumper og temaer, som er spændende at arbejde med.

Evaluering

I dette gæstelærerforløb giver løbende evaluering stor mulighed for, at eleverne opnår mestring undervejs af nye færdigheder. Samtidig kan løbende evaluering betyde, at eleverne oplever mening med de beskrevne aktiviteter.

Den musikalske rygsæk og kultur kan være af meget forskellig karakter blandt eleverne, og forløbet kræver en skarp stilladsering og løbende understøttende feedback, forslag og hjælp fra læreren, når denne cirkulerer rundt og assisterer gruppearbejde eller faciliterer klassesdrøftelser.

I forbindelse med musikvideoproduktionen kan der inviteres til en online fremvisning for forældrene. Her kan eleverne også inviteres til at evaluere på, hvordan de har oplevet arbejdsprocessen under forløbet.

Tilrettelæggelse

Der vil være forskellige facilitetsbehov alt efter, hvilke af aktiviteterne læreren vælger at inkorporere i sin lektionsplan. Der kan være behov for:

- En musikafspiller.
- En sal med plads til, at eleverne kan synge sammen, spille musik og udfolde sig med kroppen.
- Adgang til skolens rytmesektion: trommer, klaver, guitar, bas og rytmeæg.
- Adgang til skolens medielokale, såfremt et sådant eksisterer.
- Adgang til kamera, der kan optage musikvideo.
- Mulighed for at redigere musikvideo. For eksempel et videobehandlingsprogram.
- Adgang til materiale som kan bruges til billedproduktion. Denne kan laves digitalt på computer eller fysisk med papir, pap, ugeblade og andet materiale som kan understøtte et visuelt udtryk.

På internettet findes der kendte sange i instrumentalversioner. Disse kan fremsøges og bruges til at skrive klassens egen sang.

Hvis undervisningen er online...

Gæstelærerforløbet kan i vid udstrækning gennemføres som fjernundervisning. Dog kan elevernes oplevelse af samhørighed igennem musikkens rytme og pulsslag være vanskelig at eftergøre i fjernundervisning.

Såfremt aktiviteterne gennemføres som fjernundervisning, kan læreren udvælge elementer fra forløbet, som egner sig særligt til det. Aktiviteterne tilknyttet video 1 og 2 kan gennemføres online. I forhold til aktiviteterne i video 3, kan det ikke forventes, at eleverne har adgang til instrumenter i hjemmet. I stedet kan læreren afspille sange og musikstykker med tre akkorder. Eleverne kan herefter selv finde sange, som er bygget op om tre akkorder.

Aktiviteter tilknyttet video 4 er mulige at gennemføre som fjernundervisning. Her anbefales det at vælge mulighed 1. Eleverne kan til denne aktivitet deles op i breakout rooms og digte et vers til den sang, som læreren har valgt. Sangen kan eventuelt indspilles ved, at eleverne individuelt optager sig selv synge til sangen, hvorefter de enkelte stykker sættes sammen til en video. Aktiviteterne tilknyttet video 5 kan gennemføres i breakout rooms. Fjernundervisning i musik vil lægge op til mere selvstændigt arbejde i grupper, og det kan være oplagt at invitere forældrene ind som støtte og inspirationskilder til eksempelvis opgaven om musikalske naturtalenter.

Publikationen er udarbejdet juli 2021 af Rambøll Management Consulting, Københavns Professionshøjskole, VIA University College, Syddansk Universitet og Operate for Styrelsen for Undervisning og Kvalitet.

Grafisk tilrettelæggelse: Operate

**BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET**

RAMBOLL

SDU

OPERATE